

Από την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην Βιώσιμη Ανάπτυξη

Δρ. Αλέξανδρος Αντωναράς
Επίκουρος Καθηγητής / Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
Πρόεδρος / CSR Cyprus

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) ως έννοια είναι σχετικά καινούργια και κατά συνέπεια χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι διαρκώς εξελίσσεται και επαναπροσδιορίζεται. Η αρχική αντίληψη ότι κάθε εταιρική φιλανθρωπία ή εμπορική χορηγία αποτελεί πράξη εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκτός από ξεπερασμένη είναι και λανθασμένη! Σήμερα, ολοένα και πιο συχνά, γίνεται αναφορά σε όρους όπως η βιωσιμότητα, η βιώσιμη ανάπτυξη και η υπεύθυνη επιχειρηματικότητα σε μια προσπάθεια να προσδιοριστεί η έννοια της ΕΚΕ.

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει κατανοητό ότι η βιωσιμότητα είναι ένας ευρύτερος όρος που αφορά στην μακροπρόθεσμη παράταση μιας δραστηριότητας στο μέλλον και εφαρμόζεται σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η βιωσιμότητα με την σημερινή έννοια του όρου αποτελεί μια πορεία, μια διαδικασία του ανθρώπου και των δραστηριοτήτων του να διατηρηθούν στο πεπερασμένο οικοσύστημα της Γης. Σε μια προσπάθεια να συνδεθεί η έννοια της βιωσιμότητας με τη διαρκή προσπάθεια για ανάπτυξη, η Έκθεση Brundtland το 1987 καθόρισε την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης ως «την ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους».

Αναλύοντας τις σύγχρονες αντιλήψεις σχετικά με την ΕΚΕ διαπιστώνει κανείς ότι αποτελεί πλέον πλατφόρμα κοινωνικού διαλόγου καθώς μέσω των δράσεων ΕΚΕ μια επιχείρηση ουσιαστικά επενδύει στην αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη που δημιουργεί ο διαφανής, ισότιμος και συνεχής διάλογος ανάμεσα σ' αυτή και στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders). Μέσω της ΕΚΕ δημιουργείται αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμός, παρέχοντας πλαίσιο ευκαιριών για συνέργειες και συνεχείς βελτιώσεις, καθώς για την εφαρμογή οποιωνδήποτε δράσεων ΕΚΕ είναι επιβεβλημένη η κατανόηση των αναγκών όλων των ενδιαφερόμενων μερών (πελατών, εργαζομένων, κοινωνίας, κλπ.). Η ΕΚΕ είναι επένδυση που αποφέρει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, και πηγή καινοτομίας καθώς διευκολύνει στη δημιουργία λύσεων σε πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση, μια περιοχή, ένας κλάδος ή η κοινωνία γενικότερα (π.χ. η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κ.λπ.) που, αν αξιοποιηθούν, επιφέρουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Σήμερα είναι πλέον αποδεκτό ότι η ΕΚΕ σχετίζεται με την εθελοντική συνεισφορά των επιχειρήσεων στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης ή/και της βιωσιμότητας. Το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) όρισε το 1998 την ΕΚΕ ως «τη διαρκή δέσμευση των επιχειρήσεων για συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, καθώς επίσης των κοινοτήτων και της κοινωνίας γενικότερα». Το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο το 2002 προσδιόρισε την ΕΚΕ ως «εθελοντική δέσμευση των επιχειρήσεων για διαχείριση των δραστηριοτήτων τους με υπεύθυνο τρόπο», ενώ πιο πρόσφατα, το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

χαρακτήρισε την ΕΚΕ ως την «ευθύνη των επιχειρήσεων για την επίδραση που έχουν στην κοινωνία».

Η κατανόηση της έννοιας της ΕΚΕ απαιτεί την κατανόηση δύο αρχών που τη διέπουν. Η πρώτη αφορά την *εθελοντική της φύση*, δηλαδή την απουσία μιας υποχρεωτικής νομοθεσίας για την υιοθέτηση συστήματος κοινωνικής ευθύνης. Στο πλαίσιο αυτό, οι οργανισμοί (π.χ. επιχειρήσεις, κυβέρνηση, ΜΚΟ) που αποφασίζουν να ενσωματώσουν την ΕΚΕ στις πρακτικές της διαχείρισής τους και σε όλες τους τις δραστηριότητες, το κάνουν σε εθελοντική βάση ως έναν τρόπο συνεισφοράς σε μια πιο δίκαιη, ισορροπημένη και βιώσιμη κοινωνία. Η δεύτερη θεμελιώδης αρχή δηλώνει ότι η ευθύνη *δεν αντικαθιστά τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία*, αλλά τη συμπληρώνει και την αναπτύσσει, δηλαδή αποτελεί μια προσθήκη στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί ποτέ να το αντικαταστήσει.

Το 2015 ο ΟΗΕ υιοθέτησε την Ατζέντα 2030 για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους, χαράσσοντας μια διαδρομή για τα επόμενα 15 χρόνια προς την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας, την καταπολέμηση της ανισότητας και της αδικίας και την προστασία του Πλανήτη. Η Ατζέντα 2030 αποτελείται ουσιαστικά από 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και 169 ειδικότερους που σχετίζονται άμεσα με αυτούς και αφορούν στις σημαντικότερες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και διακυβέρνησης προκλήσεις της εποχής μας. Οι ΣΒΑ ξεκάθαρα πλέον προσδιορίζουν την ατζέντα της ΕΚΕ για κάθε επιχείρηση και για την επίτευξή τους είναι αναγκαία η συνεργασία του επιχειρηματικού κόσμου με την πολιτεία και την κοινωνία των πολιτών.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

του Δρ. Αλέξανδρου Αντωνάρου
Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστημίου Λευκωσίας,
Πρόεδρος CSR Cyprus

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) ως έννοια είναι σχετικά καινούργια και κατά συνέπεια χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι διαρκώς εξελίσσεται και επαναπροσδιορίζεται. Η αρχική αντίληψη ότι κάθε εταιρική φιλοanthρωπία ή εμπορική κορηγία αποτελεί πράξη εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκτός από ξεπερασμένη είναι και λανθασμένη! Σήμερα, πλέον και πιο αυκνά, γίνεται αναφορά σε όρους όπως η βιωσιμότητα, η βιώσιμη ανάπτυξη και η υπεύθυνη επιχειρηματικότητα σε μια προσπάθεια να προσδιοριστεί η έννοια της ΕΚΕ.

Το τελευταίο χρόνια έχει γίνει κατανοτό ότι η βιωσιμότητα είναι ένας ευρύτερος όρος που αφορά στην μακροπρόθεσμη παράταση μιας δραστηριότητας στο μέλλον και εφαρμόζεται σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η βιωσιμότητα με τη σημερινή έννοια του όρου αποτελεί μια πορεία, μια διαδικασία του ανθρώπου και των δραστηριοτήτων του να διατηρηθούν στο πεπερασμένο οικοσύστημα της Γης. Σε μια προσπάθεια να συνδεθεί η έννοια της βιωσιμότητας με τη διαρκή προσπάθεια για ανάπτυξη, η Έκθεση Brundtland το 1987 καθόρισε την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης ως «την ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιηθούν τις δικές τους».

Αναλύοντας τις σύγχρονες αντιλήψεις σχετικά με την ΕΚΕ διαπιστώνει κανείς ότι αποτελεί πλέον ηλιαφόρμα κοινωνικού διαλόγου καθώς μέσω των δράσεων ΕΚΕ μια επιχείρηση ουσιαστικά επενδύει στην αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη που δημιουργεί ο διαφανής, ισότιμος και συνεχής διάλογος ανάμεσα σ' αυτή και στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders). Μέσω της ΕΚΕ δημιουργείται αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμός, παρέχοντας πλαίσιο ευκαιριών για συνέργειες και συνεχείς βελτιώσεις, καθώς για την εφαρμογή οποιασδήποτε δράσεων ΕΚΕ είναι επιβεβλημένη η κατανόηση των αναγκών όλων των ενδιαφερόμενων μερών (πελάτων, εργαζομένων, κοινωνίας, κ.λπ.).

Η ΕΚΕ είναι επένδυση που αποφέρει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, και πηγή καινοτομίας καθώς διευκολύνει στη δημιουργία λύσεων σε πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση, μια περιοχή, ένας κλάδος ή η κοινωνία γενικότερα (π.χ. η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, η μείωση των εκπαιδευτικών διακρίσεων του άνθρακα κ.λπ.) που, αν αξιοποιηθούν, επιφέρουν ανταγωνιστικό πλεονεκτήματα.

Σήμερα είναι πλέον αποδεκτό ότι η ΕΚΕ σχετίζεται με την εθελοντική συνεισφορά των επιχειρήσεων στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης ή/και της βιωσιμότητας. Το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) όρισε το 1998 την ΕΚΕ ως «τη διαρκή δέσμευση των επιχειρήσεων για συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, καθώς επίσης των κοινοτήτων και της κοινωνίας γενικότερα». Το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο το 2002 προσδιόρισε την ΕΚΕ ως «εθελοντική δέσμευση των επιχειρήσεων για διαχείριση των δραστηριοτήτων τους με υπεύθυνο τρόπο», ενώ πιο πρόσφατα, το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χαρακτήρισε την ΕΚΕ ως την «ευθύνη των επιχειρήσεων για την επίδραση που έχουν στην κοινωνία». Η κατανόηση της έννοιας της ΕΚΕ απαιτεί την κατανόηση δύο αρχών που τη διέπουν. Η πρώτη αφορά την εθελοντική της φύση, δηλαδή την απουσία μιας υποχρεωτικής νομοθεσίας για την υιοθέτηση συστήματος κοινωνικής ευθύνης. Στο πλαίσιο αυτό, οι οργανισμοί (π.χ. επιχειρήσεις, κυβέρνηση, ΜΚΟ) που αποφασίζουν να ενσωματώσουν την ΕΚΕ στις πρακτικές της διαχείρισής τους και σε όλες τους τις δραστηριότητες, το κάνουν σε εθελοντική βάση ως έναν τρόπο συνεισφοράς σε μια πιο δίκαιη, ισορροπημένη και βιώσιμη κοινωνία. Η δεύτερη θεμελιώδης αρχή δηλώνει ότι η ευθύνη δεν αντικαθιστά τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, αλλά τη συμπληρώνει και την αναπτύσσει, δηλαδή αποτελεί μια προσθήκη στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί ποτέ να το αντικαταστήσει. Το 2015 ο ΟΗΕ υιοθέτησε την Ατζέντα 2030 για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους, χαράσσοντας μια διαδρομή για τα επόμενα 15 χρόνια προς την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας, την καταπολέμηση της ανισότητας και της αδικίας και την προστασία του Πλανήτη. Η Ατζέντα 2030 αποτελείται ουσιαστικά από 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και 169 ειδικότερους που σχετίζονται άμεσα με αυτούς και αφορούν στις σημαντικότερες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και διακυβερνητικές προκλήσεις της εποχής μας. Οι ΣΒΑ ξεκάθαρα πλέον προσδιορίζουν την ατζέντα της ΕΚΕ για κάθε επιχείρηση και για την επίτευξή τους είναι αναγκαία η συνεργασία του επιχειρηματικού κόσμου με την πολιτεία και την κοινωνία των πολιτών.¹⁹